

Medlemsblad for

Skien Historielag

Stiftet 19. mai 1932

Nr. 2

2019

Bli med historielaget til Oslo lørdag 25.mai og få med deg en solid innføring i Vikingtidens skipsbygging og håndverk før vi besøker Akershus slott hvor den unge dronning Margrethe regjerte. Avslutningen blir på Middelalderfestivalen!

Slik blir turen:

Vi drar fra den store parkeringsplassen ved **Skagerak Arena** hvor **LB-tur** står klar med bussen som har avgang **kl.08.00**. Vi kjører via E-18 direkte til **Vikingskipsmuseet** på Bygdøy, hvor vi får en grundig omvisning. Kanskje dette blir siste gang vi besøker denne bygningen, for om 4-5 år skal et nytt museum stå ferdig. Vi fortsetter å beundre vikingenes mange imponerende etterlatenskaper på **Historisk Museum**, og her vises i år det ypperste fra vikingtiden, bl.a. en hjelm som er unik i nordisk sammenheng. Antakelig er tiden inne for å få seg noe å spise, og på **Cafe Skansen** er vi hjertelig velkommen til en deilig lunsjrett.

Det vrirler nok av folk i byen denne dagen, for det er **Middelalderfestival på Akershus Festning** med masse folk og spektakulær underholdning. Men vi skal først besøke **Akershus Slott**, som fremdeles har mye av det opprinnelige å vise til etter alle årene som har gått siden **kong Håkon V Magnusson** fikk bygget det på 1300-tallet. Byen lå den gangen i Bjørvika, men den gamle festningen der var blitt overmannet ved flere anledninger, så på det skarpe neset vest for byen fant man plass til **Akershus festning og slott**. Her skal vi vandre rundt i de flotte lokalene som i våre dager benyttes ved særlig festlige anledninger i kongelig regi.

Siden vi allerede er innenfor festningsmurene har vi valgt å slutte oss til **Middelalderfestivalen**, etter forslag fra Oslo-guiden Leif Gjerland, som mente dette var å foretrekke fremfor Middelalderparken. Vi går omkring på egenhånd en times tid eller så, ser på noen av de mange aktivitetene som foregår her: Håndverksdemonstrasjoner, ridderturneringer, gjøglerier og mye mer. Skulle sulten igjen melde seg, er det også mat å få kjøpt her.

Vi regner med å dra fra Oslo ca. **kl.18.00 med retur Skien senest kl. 20.00**.

Pris for turen med 30 påmeldte er kr.1.050,- pr. person som omfatter:

- Tur/retur Oslo m/LB-Tur buss
- Inngang og omvisning på Vikingskipshuset
- Inngang og omvisning på Historisk Museum
- Inngang og omvisning på Akershus Slott
- Lunsj på Cafe Skansen
- Inngang på Middelalderfestivalen

Bindende påmelding snarest og innen 27 april til

Ingrid Sørbo - mobil 977 37 970 - Kari Forsberg - mobil 467 88 712

Gi beskjed ved påmelding om ønsket betalingsform (nettbank/bankgiro).
Ved betaling over nettbank: **Kto.nr.2610.18.87285** (Husk å oppgi navn).

Skriv Din Historie».....

Vi sendte ut en Stafettpinne – se i Brynet nr. 1 i år. Der oppfordret vi våre medlemmer til å skrive ned sin historie. Allerede nå har det kommet inn noen bidrag – første bidragsyter er Knut Åge Andersen med:

SKUDDENE PÅ GRÅTA`MON

Vi hadde mange helter på 1960 tallet. Sjøl emigrerte jeg fra Porsgrunn til Skien i april 1960. Stort for en enkel gutt å komme til storbyen i nord. Det var ikke enkelt å finne seg nye venner, men fotballen ble etter hvert det som bandt oss sammen. Dette er noe av historien om mine kamerater fra Gråta`mon.

Vi bodde i det som i dag heter Bataljonsveien, men i 1960 var navnet «Vill Vestveien». Fatter`n hadde ikke noen god forklaring på dette navnet, men mye boligbygging som til tider kunne gå litt vilt for seg kan være en forklaring. I alle fall fikk han opp et Solheimhus våren 1960. Det ble starten på en flott tid for oss.

Løkka ja, det var enkle greier. På et jorde rett ved der Bergan hadde sin møbelforretning – (i dag Regimentveien), fikk vi laga til en enkel bane. Stolper til goalen ble hentet i skauen, skjært til etter beste evne og spikret sammen. Nettet var en historie i seg sjøl. Ingen hadde råd til å gå i en sportsforretning for å kjøpe et fotballnett, men gode råd var dyre. Vi fikk rasket sammen noen gamle fiskegarn og med nål, tråd og spiker fikk vi miksa til noe som i alle fall kunne hindre ballen å treffe huset til nærmeste nabo.

Ballen var en historie i seg sjøl. Blytung med blære og snøring som ble en slags søm når vi fikk stramma til. En heading med den ballen satte sin spor i en ung skalle. «*Har du tryna?*», spurte modern en kveld jeg kom sliten hjem. «*Bare sparka fotbal!*» svarte jeg og forklarte at jeg redda et kanonskudd som uheldigvis traff meg i skallen. Sømmen fra ballen sto i panna! Kvelden ble redda med moderlig omsorg og varm sjokolade.

Språket var enkelt. Vi var ikke helt stødige i uttalen så en av våre store utenlandske fotballhelter, Tottenhams Jimmy Greaves, fikk navnet «Jimmi`n». Det greide vi alle fall å uttale! En annen helt på 1960 tallet var den legendariske engelske målmannen Gorden Banks. Han fikk navnet Golden. Han ble helten vår etter sine fantomkamper under fotball VM i England i 1966. Hvem husker ikke hans fantastiske redning av Pele`s heading?

Klengenavn florerte i guttegjengene. Sjøl fikk jeg tidlig navnet Tuck. Om det var han fra Sherwoodskogen som var forbildet og hvem som fant på navnet kan jeg ikke huske. Det rare er at klengenavnet er i bruk den dag i dag om ikke til hverdags, men alltid når jeg treffer min gamle kamerat Tor. Han var for øvrig en veldig god håndballspiller.

Morten var en lynrask vingspiller. Noe kort i høyden, men farta var høy hvis han fikk de rette ballene å jobbe med. Vi hadde lært at vi måtte bruke vingene og utnytte farta til han som raskt fikk klengenavnet Tissen. Moder`n likte det dårlig, streng og religiøs som hun var. Jeg rodde meg i land ved å si at han hadde så langt etternavn at vi ikke greide eller hadde tid til å si hele navnet i kampens hete!

Arne var en harding. Sønn av en sliter i byggebransjen så han hadde tælen til faren. Knallhard som back, men aldri stygt spill. Han takla så det suste så du skulle være smart for å passere Arne uten å få blåmerker både her og der. Lange pasninger til vinga endte ofte i goalen så fiskenettet sto stramt som en bue om det ikke røyk tvert av!

Hans hadde også et så langt navn at det kunne vi ikke bruke på banen. Det rare var at han egentlig oppfant sitt eget klengenavn. Han strevde litt med å si ordet «*behøver*» - så løsningen ble ganske enkelt at han fikk navnet Pøkke. Behøver ble altså til Pøkke. Når Arne fra backen slo en pasning til Pøkke så han til høyre, la ut til vingen Tissen og

Jimmy Greaves var 1960 tallets store Tottenhamspiller.

bang så lå ballen i goalen! Vi kunne spille angrep den gangen. Pasninger tversover eller bakover var forbudt. Her var det full fart mot mål som gjaldt!

1960 tallet var en herlig tid for en guttunge på Gråta`mon. Trygt miljø, gode venner, kort skolevei og skauen rett utafor husdøra gav oss en flott oppvekst. Det har blitt folk av alle gutta fra banen selv om vi valgte ulike veier i livet. Alt var ikke bedre før eller i gamle dager, men gode minner fra en lykkelig barndom er godt å ha med seg inn en ny tid - **GODT NYTT FOTBALLÅR !**

Historielagets Bibliotek

Vi er nå inne i sluttfasen på oppryddingen av vårt bokarkiv. Ny oversikt over alle våre Byminnebøker er utarbeidet, og alle bøkene er nå samlet på Marensro. Liste med hva vi har på lager av Byminner og priser vil bli lagt ut på vår nettside med det første. I tillegg til dette har vi mange historiske bøker som er samlet inn gjennom mange år av historielaget. Disse bøkene er nå gruppert og satt inn i bokhyller. Tanken er at vi skal lage et bibliotek med fast kontortid som våre medlemmer kan benytte – gjerne i forbindelse med en kopp kaffe eller to. Vi kommer tilbake til opplegget litt senere.

Illustrasjonsbilde

Flere medlemmer har også ryddet i sine bokhyller og signalisert at de har bøker som de vil gi til historielaget. Det setter vi stor pris på – **og tar gjerne imot bøker til vårt bibliotek.**

Ta kontakt med Inge Bjørbæk – tlf. 90 87 91 82 for å gjøre nærmere avtale om innlevering av bøker.

Minnemarkering for Finn Münster

Odds Ballklubb feiret sitt 125-års jubileum lørdag 30. mars. I den anledning arrangerte IF Odd, Odds Ballklubb og Skien Historielag en minnemarkering på Johannes kirkegård for en stor idrettsmann som er relativt lite kjent i Skien. Finn Münster (1887-1965) er en av Skiens store idrettsutøvere gjennom tidene. Som 16-åring ble han norgesmester i fotball for Odd i 1903 på det laget som innledet Odds første gullalder med fire mesterskap på rad.

I 1906 tok han gull i de olympiske lekene i Athen sammen med skiens- guttene Mathias Jespersen og Peter Hol. Hol spilte også sammen med Münster på 1903-laget i fotball. Finn Münster var en allsidig idrettsmann. I tillegg til fotball og turn, var han aktivt i fri-idrett, ski og ridning. Eivin Blikstad fra Odds historiekomite holdt en flott minnetale ved minnemarkeringen og kransenedleggelsen lørdag 30. mars.

B

Returadresse:
Skien Historielag
Postboks 318
3701 Skien

Referat fra medlemsmøtet tirsdag 26. mars

Professor Frode Iversen ved Kulturhistorisk museum holdt et glimrende foredrag om Skips- og båtgraver i vikingtid. Her fikk vi høre historien om våre mest kjente skipsgraver, Oseberg- og Gokstadskipet. Også andre mindre kjente skips- og båtgraver i inn og utland ble kommentert. Spesielt spennende er de to nye funnene av skipsgraver ved Gjellestad i Halden og Borreparken i Vestfold. Ved hjelp av moderne tekniske instrumenter som georadar, kan en oppdage ukjente kulturminner uten å ødelegge noe ved utgravinger. Om treverket i et skip skulle være borte, kan det være gravgods å finne. Dette blir det spennende å følge med på, og kanskje kan det være en verdenssensasjon på gang i nærmeste fremtid. Vikinger og vikingetiden er populært med stor oppmerksomhet for tiden. Ikke minst ved at nye funn dukker opp. Iversen regnet vikingetiden fra ca. år 700. Dette er noe tidligere enn det vi lært på skolen. Vel 55 personer fikk med seg en hyggelig og lærerik kveld. Etter foredraget var det snitter og kaffe, utlodning og hyggelig prat.

Skien Historieråd – ny samarbeidsorganisasjon i Skien kommune

Etter at Historisk Forum gikk over fra å være en paraplyorganisasjon for lag/foreninger med historiske kulturaktiviteter, til å bli en historisk faggruppe, har vi manglet en samarbeidsorganisasjon i Skien kommune. Kulturkontoret inviterte derfor til et informasjonsmøte 7. november 2018, hvor planene til en ny samarbeidsorganisasjon ble presentert. Et interimsstyre bestående av Heidi Hamadi, Grenland Husflidlag, Arne Thormodsen, Skiens Sjømannsforening og Inge Bjørbæk, Skien Historielag med Caroline Wahlstrøm fra kulturkontoret som sekretær ble nedsatt. Diverse forarbeider for stiftelse av ny samarbeidsorganisasjon ble gjennomført – og interimsstyret kunne torsdag 28. mars 2019 invitere 16 lag/foreninger i Skien kommune til stiftelsesmøte. Skien Historieråd var dermed en realitet, og det er en samarbeidsorganisasjon for alle frivillige lag og foreninger i Skien som har som formål å ta vare på og formidle Skiens historie.

I styret er Skien Historielag representert med Per A. Svenkesen. Fra tidligere har vi Skien Idrettsråd og Skien Musikkråd i Skien kommune.

Medlemsmøte tirsdag 30. april på Hauges Minde kl. 18.30

Foredrag av museumsdirektør Jorunn Sem Fure om TELEMARKE MUSEUM.

Ja, nå skal det endelig realiseres. En lenge ønsket **museumsbygning** skal finne sin plass i det nordøstre hjørnet av Brekkeparken. Jorunn Sem Fure vil fortelle om byggeplanene og tanker omkring hva museet kan tilby publikum de nærmeste årene. Bli med på et spennende foredrag om Telemark Museum!

Beverting og utlodning – medlemmer kr. 100,- / ikke medlemmer kr. 150,-.

Adresse endringer

Meldes: Per A. Svenkesen – E-post: per.a.svenkesen@gmail.com – tlf. 91 60 99 33.

Skien Historielag